

GOGU I. GHIORGHIȚĂ

**DESPRE
BIOGENEZĂ ȘI BIOEVOLUȚIE**

EDITURA ALMA MATER

BACĂU 2009

CUPRINS

1. Originea și apariția vieții	7
1.1. Teorii privind originea vieții	9
1.1.1. Teoria generației spontane	9
1.1.2. Teoria eternității vieții sau a panspermiei	9
1.1.3. Teoria evoluției chimice	10
1.1.4. Apariția primilor biopolimeri	14
1.1.5. Apariția protocelulelor	14
1.1.5.1. Coacervatele	15
1.1.5.2. Ipoteza proteinoizilor	16
1.1.5.3. Veziculele lipidice	18
1.1.5.4. Microstructurile organice	18
1.1.6. Teoria privind apariția la rece a vieții	18
1.2. Trecerea de la probionți la sistemele biologice	19
1.2.1. Teorii privind primordialitatea moleculelor fundamentale pentru viață	22
1.2.2. Ipoteze privind originea și apariția organitelor celulare	25
1.3. Primele forme de viață și direcții evolutive	27
2. Materia vie și însușirile ei	38
2.1. Teorii privind natura viului	38
2.2. Însușirile materiei vii	39
3. Evoluționism – definiție, metode de cercetare	40
3.1. Definiție, tendințe	40
3.2. Metode de cercetare în evoluționism	42
3.2.1. Idei evoluționiste de-a lungul timpurilor	42
3.2.1.1. Idei evoluționiste în antichitatea greacă	42
3.2.1.2. Evoluționismul în epoca medievală	43
3.2.1.3. Prelamarckismul și lamarckismul	44
3.2.1.4. Darwinismul	51
3.2.2. Neolamarckismul și neodarwinismul	63
3.2.3. Evoluționismul în România	66
4. Dovezi ale unității și diversității lumii vii, dovezi ale evoluției	71
4.1. Dovezi ale unității și diversității lumii vii furnizate de chimia și biochimia organismelor vii	71
4.2. Dovezi ale unității și diversității lumii vii furnizate de biologia celulară	74
4.3. Dovezi ale unității lumii vii furnizate de morfologia, anatomia și embriologia comparată	75
4.4. Dovezi ale unității și diversității lumii vii furnizate de sistematică	77

4.5. Dovezi ale unității și diversității lumii vii furnizate de biogeografie	79
4.6. Dovezi ale unității și diversității lumii vii furnizate de paleontologie	84
4.7. Dovezi experimentale ale evoluției	88
 5. Teorii postdarwiniste privind bioevoluția	89
5.1. Teoria mutaționistă a evoluției	90
5.2. Teoria sintetică a evoluției	92
 6. Factorii bioevoluției	96
6.1. Variabilitatea ca factor al bioevoluției	96
6.1.1. Mutățiile și rolul lor în evoluție	97
6.1.2. Recombinările genetice	102
6.1.3. Transpozițiile	103
6.1.4. Modificațiile	104
6.1.5. Mecanismul de transmitere a variațiilor	105
6.2. Selecția - factor al bioevoluției	106
6.2.1. Selecția artificială	106
6.2.2. Selecția naturală	107
6.2.2.1. Coeficientul de selecție și valoarea adaptativă a genelor	108
6.2.2.2. Formele selecției naturale	109
6.2.2.3. Factori de ordin populational care influențează selecția naturală	116
6.3. Rolul transformator al selecției naturale	119
6.4. Despre adaptare și progres biologic	123
6.4.1. Adaptarea și formele ei	123
6.4.2. Progresul biologic	124
6.5. Unele particularități ale bioevoluției	127
6.5.1. Evoluția prin divergență (radiație adaptativă), convergență și paralelă	127
6.5.2. Caracterul ireversibil al evoluției	129
 7. Specia și speciația	129
7.1. Specia	129
7.1.1. Structura speciei	132
7.1.1.1. Populația locală	134
7.1.1.1.1. Structura populației	136
7.1.1.1.2. Structura genetică a populațiilor	139
7.1.1.1.3. Relațiile intraspecifice (intrapopulaționale)	142
7.1.2. Specia	144
7.2.1. Izolarea și rolul ei în speciație	145
7.2.1.1. Izolarea geografică (spațială)	146
7.2.1.2. Izolarea ecologică	147
7.2.1.3. Izolarea etologică	148
7.2.1.4. Izolarea morfo-fiziologică	148
7.2.1.5. Izolarea reproductivă postzigotică	148
7.2.2. Tipuri de speciație	149

7.2.2.1. Speciația alopatică	149
7.2.2.2. Speciația simpatică	151
7.2.2.3. Speciația quantum	155
7.2.2.4. Speciația reticulată	156
7.2.2.5. Efectul fondatorului	156
 8. Alte teorii privind bioevoluția	156
8.1. Teoria echilibrului punctat (TEP)	156
8.2. Teoria neutralistă a evoluției (TNE)	159
8.3. Teoria informațională a evoluției (TIE)	160
8.4. Teoria sinerică a evoluției (TSNE)	162
8.5. Regnurile lumii vii	163
 9. Originea și evoluția omului	166
9.1. Încadrarea sistematică a omului în regnul animal	167
9.2. Argumente privind înrudirea omului cu maimuțele antropomorfe	168
9.2.1. Argumente de ordin genetic	168
9.2.2. Argumente de ordin molecular	171
9.2.3. Argumente de ordin morfo-anatomic și fiziologic	173
9.2.4. Argumente de ordin ontogenetic și comportamental	174
9.3. Strămoșii cei mai îndepărtați ai omului	176
9.4. Evoluția speciilor din cadrul genului <i>Homo</i>	179
9.4.1. Arheantropii (<i>Homo erectus</i>)	179
9.4.2. Paleantropii (neandertalienii)	181
9.4.3. Neantropii (<i>Homo sapiens</i>)	182
9.5. Contribuția factorilor biologici și sociali la evoluția omului	183
 Bibliografie	184